

הרוח השמאנית של הקולנוע – מאת ד"ר לילה מור

ד"ר לילה מור, מרצה לקולנוע רחבי

בספרו "לחלום בעיניים פקוחות – הרוח השמאנית באמנות ובתרבות המאה ה-20", טוען חוקר האמנות, פרופ' מייל טאקר מאוניברסיטת ברייטון, שניתן למצוא מכה משותפת יצירותיהם של במאי קולנוע מסוימים. לדבריו, הן הקולנועים והן השמאנים לאורך ההיסטוריה לבין למימדים אלטרנטיביים של תודעה הטומנים בחובם פוטנציאל לריפוי חברתי.

טאקר מביא בספרו את דבריו של ג'ון בורמן, במאי הסרט "עיר האמרלד" שבזמן צילומי הסרט שהה ביערות הגשם של ברזיל בחברת האינדיאנים המקומיים:

"אינדיאנים עם המוסיקה שלהם, המחול והפולחן, מנסים כל הזמן לברוח מחייהם הארציים לעולם הרוח. בתהליך עשיית סרט אנו לוקחים את האלמנטים החומריים של החברה שלנו והופכים אותם לקרן של אור שזורמת על הקיר, בתקווה שהיא תכיל משהו מהרוח שלנו. [...]"

יש משהו יוצא דופן במדיום של הקולנוע – היכולת שלו ללכוד באופן פוטוגרפי מציאויות חומריות ובאופן סימולטני להתעלות מעבר לגשמיות של הימיים; להקרין בעת ובעונה אחת את הנוכחות וההעדר של החומר... " בהמשך, הספר מביא טענה דומה, של תיאורטיקן הקולנוע פרופ' ולדה פטריק,

"שהיכולת של הקולנוע לשנות את הצורה, הזמן, החלל והמקום של אובייקטים ואירועים מאפשר לו ליצור את עולם החלומות באופן יותר מוחשי מכל אמנות אחרת. [...]" בתקופת 'שחר האנושות' אומן המערות רצה ליצור את האשליה המצוירת של החיות בתנועה באופן מוזר כמו הדימויים בחלומותיו. היום הטכנולוגיה המודרנית מאפשרת חזיונות לילה (**oneiric visions**) שגורמים לצופים להרגיש שהם חווים את החלומות שלהם. [...]"

ואנחנו לא צריכים לחזור בזמן לזמנם של אומני המערות האירופאים כדי להעריך את זה. עם כל התחום של הטכנולוגיה הקולנועית, יש משהו בלב החוויה הקולנועית שמקשר אותה עם שמאיזם. [...]" קולנוע הולם באופן מובהק את הטבע של אמנות שמאנית – אמנות המאגדת באופן סימולטני את הגשמי והטרנסנדנטי, חומריות ואשליה, זיכרונות וחלומות, שדים ורוחות.

[...] אם שכחנו (או איננו רוצים יותר להודות בכך), קיים עולם בלתי נראה, עולם של דמיון, של רעיונות ומחשבות, עולם שהינו אמיתי עבורינו בדיוק כמו העולם הנראה לעין. [...] המכניזם של הקולנוע, שהינו לכאורה כה ארצי, כה פיסי, נתן לאנושות, הפתוחה לרעיונות חדשים, ידע שאינו מוגבל לתחום של המייד. המצאות ותוכניות טכנולוגיות מורכבות איפשרו למכונה זו, לגרסא המעודנת של פנס הקסם, לתרום ללא שיעור לרווחה ולהבראה של האנושות. " (הציטוט מע"ע 243–244)

מתעניינים בקולנוע רחבי?

- ❖ קראו עוד על הסרט "עיר האמרלד", או סרטיו של הבמאי ז'ורז' מלייס העוסקים בעולם הקסם
- ❖ קראו עוד על ד"ר לילה מור באתר החוג
- ❖ עוד על שמאיזם ואינדיאנים תלמדו בקורסים של פרופ' נחום מגד, שבשנה א' ילמד קורס מבוא לדתות ותרבויות אינדיאניות

בחוג למיסטיקה ורוחניות לומדים לקראת תואר אקדמי – B.A. במיסטיקה ורוחניות.* אבל מה עושים עם התואר אח"כ?

יש הרבה מאד אפשרויות...
1. בשוק המקצועות החופשיים, תואר ראשון הוא תואר ראשון, כמו כל תואר אחר במדעי החברה והרוח.

אגב, קיימת כיום מגמה של מעסיקים שמעדיפים להעסיק אנשים עם השכלה כללית רחבה, בסגנון מדעי הרוח, על פני אנשים שהוכשרו ספציפית לתפקיד ניהולי או טכנולוגי. (לכתבה בנושא זה [הקליקו כאן](#).)

כמו כן, השוק האלטרנטיבי נמצא במיחה מהירה, ומקצועות רבים צצים ונולדים. אנחנו רק בהתחלה, כפי שמראה [גרף התעסוקה הזה](#).

2. אפשר לרכוש תעודה מעשית לצד התואר הראשון. בתחום רלוונטי הנה שתי אפשרויות לדוגמה:

❖ טיפול אלטרנטיבי במגוון מקצועות – כאמור, זהו [תחום תעסוקתי וכלכלי שעולה וצומח](#).

[במכללה האזורית צפת](#) (שנמצאת בקמפוס משותף עם המכללה האקדמית צפת), אפשר לרכוש תעודה מעשית במגוון תחומים כגון [הידרותרפיה וואטסו](#), [קואצ'ינג](#), ומקצועות הרפואה האלטרנטיבית-משלימה בשלוחת רידמן שבמכללה האזורית צפת (צפו לפרטים נוספים באיגרות הקרובות). לפרטים נוספים, [צרו קשר](#).

❖ הוראה של מחשבת ישראל בבתי-ספר ממלכתיים (כיתות ז-יב), מקצוע מבוקש בבתי הספר בכל רחבי הארץ.

החוג הגיע לסיכום עם מכללת אורנים על תנאים נוחים לרכישת תעודת הוראה במחשבת ישראל לבוגרי החוג. מדובר במקצוע צומח ומבוקש בבתי ספר ברחבי כל הארץ, המציע לתלמידים היכרות עם תכנים מרתקים מעולם מחשבת ישראל - אהבה וזוגיות, דילמות סביב ערך החיים, פילוסופיה ומיסטיקה ועוד. לפרטים נוספים, גילשו [לדף המקצוע באתר משרד החינוך](#).

(צילום: יעל ל)

* הענקת התואר כפופה לאישור המ"ג.

פרופ' משה אידל - יועץ החוג למיסטיקה ורוחניות

פרופ' משה אידל הוא מחוקר הקבלה החשובים ביותר בכל הזמנים. הוא עטור פרסים ומיננים, וידוע בכל העולם בתחום חקר הדתות ובפרט בתחום הקבלה. הוא פרסם עשרות ספרים ומאות מחקרים חשובים ביותר, חשף כתבי יד עלומים ועתיקים, עיצב דור של חוקרי קבלה, והציע מגוון מודלים ותובנות בחקר הקבלה.

ספר המבוא החשוב שלו לחקר הקבלה – **"קבלה: היבטים חדשים"** – שיצא לאור (גם) בעברית, משמש טקסט יסודי לכל הסטודנטים והחוקרים בתחום.

כיועץ המדעי של החוג למיסטיקה ורוחניות במכללה האקדמית צפת, פרופ' אידל מלווה את עיצוב תכנית הלימודים למן הרגע שעלתה במחשבה.

החל מן השנה הקרובה, יכהן פרופ' אידל כ**פרופ' מתנאל לחקר הקבלה** במכללה, ויעסוק במחקר אודות כתבי יד מרתקים מעולמה של קבלת צפת שטרם ראו אור.

בשנה ב' של הלימודים בחוג למיסטיקה ורוחניות מתעתד פרופ' אידל ללמד **קורס בחירה בקבלה**, כגון "טכניקות וחוויות מיסטיות בקבלה", "בן האל בהגות המיסטית היהודית בהשוואה לנצרות". בשנה ג' ילמד בחוג למיסטיקה ורוחניות את הסמינר "החסידות ורקיעה הדתיים".

פרופ' משה אידל, בהרצאתו באוניברסיטת קליפורניה בלוס אנג'לס

אל תצא, אל תקשיב, אל תחכה!

"אין צורך שתצא מן הבית. הישאר ליד שולחןך והקשב. אפילו אל תקשיב, חכה ותו לא. אפילו אל תחכה, הווה מחריש ובודד.

העולם יתמסר לך אז כדי שתעטרלנו, לא יוכל שלא להתמסר לך, כמקום יהיה מתגלגל לפניך."

(מתוך "מחברות אוקטבו" לפרנץ קפקא, עמ' 90)

פרנץ קפקא (1883–1924)

חדשות – מיסטיקה ורוחניות סביב העולם

האם סביר שחוקר מוסלמי יחקור את חייו של ישו הנוצרי? **פוקס-ניוז חושבים** שזה ממש מזוז, גם אם מדובר בפרופ' מאוניברסיטת קליפורניה... לנו זה נראה הגיוני לגמרי! **ייתכן שהביקורת על ספרו** של החוקר מוצדקת, אבל התקיפה על בסיס אישי וזהותי כלל איננה מובנת לנו. גם אתם מוזמנים ללמוד איננו מגוון של דתות, בלי קשר לרקע הדתי והאמוני שלכם.

הפוליטיקה של המחקר הארכיאולוגי. אתר ארכיאולוגי שנחשף באזור ירושלים מסעיר את העולם הארכיאולוגי. האם זוהי הוכחה לקיומו של דוד המלך, או שמא עדיין אין כל הוכחה לקיום ממלכת דוד? **קראו כאן** את טענותיו של חוקר אחד, וכאן על עמדתו של חוקר אחר.

עב"ם מרחף מעל טאג' מהאל, אורק חרק על עדשת המצלמה? (צילום: Dhirad)

מספר הבודהיסטים באנגליה כמעט הוכפל (עליה של 84%) בעשור האחרון. כך **מדווח בטיימס**. איך זה קרה? בואו ללמוד על "מיזרחו המערב" בקורס **המבוא לרוחניות עכשווית**, של **ד"ר מריאנה רוח-מדבר**. בקורס המבוא נלמד גם איך צריך לקרוא **נתונים סטטיסטיים על רוחניות עכשווית**. (אפשר יהיה להעמיק בכך בקורס **בחירה עתיד** על מחקרים כמותניים בתחום הרוחניות העכשווית). ואם תרצו לעיין בנתונים נוספים על הקבוצות הדתיות בבריטניה בסקרי 2011, **תמצאו אותם כאן**.

האם גם עב"מים מתעניינים לאחרונה בהודו? לאחרונה **התגברו דיווחים** על צפייה בעב"מים באזור הודו – חיילים מדווחים עליהם בגבול עם סין, וסרטון שמתעד לכאורה עב"מ המרחף מעל הטאג' מהאל **הועלה לאינטרנט**.

אחרי הבן של מדונה (ראו **באיגרת החמישית שלנו**), גם **ניאו מהמטריקס חגג בר מצווה**. **ראו את הצילום כאן** (בדף הפייסבוק של החוג).

האם נשיא איראן אוהד את **ד"ר פייסבוק שלנו**? (צילום: Mojtaba Salimi)

אורי גלר – מאחוריך! האמן העל-חושני ליאור שוסדר הוכתר כיורשו של אורי גלר (בתכנית "היורש"). **בראיון איתו** הוא מספר על פעילויותיו בפני אנשי עסקים, ומעלה השערות על הסיבה שדווקא ישראל מייצרת עוד ועוד כשרונות מסוגו.

הנבואה עוברת ל-MODE אוטומטי. זוכרים את **מכשיר הניבוי הטכנולוגי שפיתח איראני אחד** ושטיפרנו עליה באחת האיגרות הקודמות? אז יש גם **מערכת חיזוי נוספת של התפתחויות עולמיות**, שפיתחה ישראלית - **ד"ר קירה רדינסקי** מהטכניון. האם הנבואה עוברת מדעיזציה, ומקבלת ביטוי מעשי בעולם הטכנולוגי?

משטרת סעודיה מפעילה "יחידה ללוחמה בכישוף". פעילות היחידה הולכת ומתרחבת בשנים האחרונות, כפי שמספרת **הכתבה הזו**.

נשיא איראן עשה לייק לפייסבוק. קצת אחרי שהשקנו את **דף הפייסבוק של החוג**, חסן רוחאני **הודיע** שלדעתו אין טעם לצנזר את האינטרנט, ושהרשתות החברתיות הן תופעה מבורכת. אז גם לכם כדאי **לעשות לנו לייק**.

איפה היינו ומה עשינו?

ב-13/8 נפגשנו **לערב אינטימי** במכללת צפת עם מתעניינים בהרשמה לחוג. מתעניינים אחרים הגיעו **ליום הפתוח** של המכללה ב-15/8/13. וכך, הנבחרת שלנו לשנה א' של הלימודים הולכת ומתגבשת לה, וכולנו נרגשים לקראת פתיחת הלימודים.

מתעניינת נרשמת ביום הפתוח... ברכה הבאה!

ברחבת בית בוסל קיימה המכללה האקדמית צפת **ערב פיוטים** לרגל ראש חודש אלול, חודש הסליחות. ב-13/8/5. תחת הכותרת "עני שער רצון", פרטו נגנים ופייסטים על נימי והכניסה היתה חופשית.

פסטיבל הכליזמרים התקיים גם הוא בצפת במהלך סוף חודש אב ותחילת חודש אלול, והמכללה קיימה **הרצאות פתוחות לקהל** הרחב בחינם בימי הפסטיבל. נושאי ההרצאות היו צפת, תרבותה ומכמניה – **אומנות, ארכיאולוגיה, היסטוריה וקבלה**.

הכניסה לכל הארועים הללו היתה ללא תשלום... אז אם גם אתם לא רוצים להחמיץ את הארועים הבאים, המשיכו לעקוב אחרי **דף הארועים באתר שלנו**, או אחרי **פייסבוק**.

גלגלו למטה להמשך האיגרת

"והיו עיניך רואות את מורייך" – קורטוב על סגל החוג למיסטיקה ורוחניות

זוכרים את המאמרון של [אלון מרק](#) באיגרת הקודמת, על **בודהיזם בישראל**? אז אם טרם האזנתם לכל הדיבורים שלו ברדיו, הנה עוד תזכורת... תוכלו להאזין לסדרות שלו ברשת א', [על זן ואמנויות הלחימה](#) או [על תולדות הניו-אייג'](#).

ד"ר רונית מרז עוסקת בפרוייקט מחקר אדיר מימדים על **ספר הזוהר**. פיסה מתוך פרוייקט זה הוצגה [בהרצאתה בקונגרס העולמי למדעי היהדות](#) (שהתקיים בירושלים בסוף חודש יולי 2013). נושא הרצאתה היה: "אסטרוטגיות ספרותיות בהתמודדות הזרה עם המתח בין מסורת לחידוש".

אלון מרק, באולפן רשת א', מדבר על זן ואמנויות הלחימה ועל תולדות הניו אייג'

ד"ר רונית מרז, מנהלת פרוייקט מחקר גדול על ספר הזוהר

דיבוק וגירוש שדים הוא אחד מתחומי המומחיות של **ד"ר יוסף חיות**. חוקר קבלה. ספרו בתחום זה זכה לאחרונה לאזכור מכובד ב-Wall Street Journal כאחד מ-5 הספרים הטובים ביותר בתחום ([ראו כאן](#)). אם מעניין אתכם

ד"ר יוסף חיות, היסטוריון תרבותי של הקבלה

תחום המחקר של דיבוק וגירוש שדים, ד"ר חיות אמור ללמד נושא זה [בקורס בחירה](#) שלו בשנה ג', לצד קורס חובה בחסידות שילמד באותה השנה... אז בלנות: גם דרך של אלף מייל מתחילה בעצד אחד...

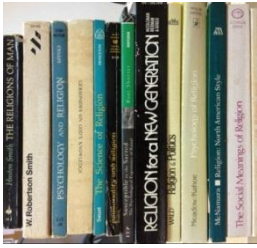
בקונגרס העולמי למדעי היהדות ישב ד"ר חיות בראש מושב מרתק על "**לאומיות ורוחניות יהודית ויהודית במחצית הראשונה של המאה העשרים**", ואילו בעצמו הרצה **במושב אחר** על מחקר בנושא "בין אנטומיה לאסטרונומיה: דרכי ויזואליזציה וייצוג בקבלה במאה הי"ז".

ד"ר מריאנה רוח-מדבר, ראש החוג, הגיעה לגיל שאפשר להתחיל (צילום: ירון קמניסקי)

מזל שראש החוג עכשיו כבר בת 40. כך לא יהיה ספק אם מותר לה ללמוד קבלה... © מזל טוב ל**ד"ר מריאנה רוח-מדבר**, שחגגה לאחרונה (י"ד באלול) יום הולדת! (על סוגיית לימוד קבלה לפני גיל 40, ראו [באיגרת השלישית שלנו](#).)

מבצע קיץ – ספר במתנה" נמשך

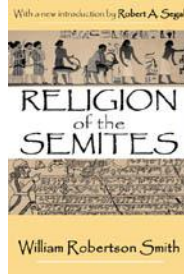
אנחנו ממשיכים לפנות מקום על המדף ומזמינים אתכם להצטרף למבצע שלנו ולקבל ספר במתנה.

עליכם רק לכתוב לנו – [במייל](#) או [בדף הפייסבוק](#) – למה אתם חושקים בספר, לספר משהו מעניין שיש בו או כל דבר אחר...

אחת/ד מהפונים תיזכה בספר במתנה שישלח אליה/ו.

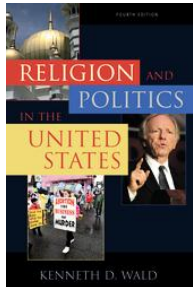
הפעם אנחנו מציעים את הספר הזה:

The Religion of the Semites, by William Robertson Smith
אפשר לעיין [בספר כאן](#), או לקרוא [על המחבר כאן](#).

אפשרות אחרת היא הספר הזה:

Religion & Politics in the United States, by Kenneth D. Wald
אפשר לעיין [בספר כאן](#), או לקרוא [על המחבר כאן](#).

המשיכו לעקוב אחרי המבצע [בדף הפייסבוק שלנו](#)...
אם גם אתם מנקים מדפים, נשמח לקבל תרומות של ספרים לספריית החוג או למבצע הקיץ!

הכנות אחרונות לפתיחת שנת הלימודים במוסדות החינוך...

אל תדחו את הלימודים עד שתתפנו. אל תאמרו: "כשאתפנה - אזי אֶשְׁנָה (=אלמד)".
"הלל אומר: אל תפרוש מן הצבור, ואל תאמן בעצמך עד יום מותך, ואל תדין את חברך עד שתגיע למקומו, ואל תאמר דבר שאי אפשר לשמוע שסופו להשמע."
ואל תאמר לכשאפנה אשנה, שמא לא תפנה. (משנה אבות ב ד)
אל תדחו את הלימוד – אם זה החלום שלכם, נעזור לכם למצוא את הדרך להגשימו!

פינת המוסיקה הרוחנית

אחד משיריו המפורסמים של [אברהם טל](#) (לשעבר חבר בלהקת "שוטי הכבואה") הוא "קול גלגל". השיר שהולחן על ידי טל מכיל מילים מתוך הזר, בתרגום לעברית:

קול גלגל המתגלגל ממטה למעלה,
מרכבות סתומות הולכות ומתגלגלות.
קול נעימות עולה, ויורד,
הולך ומשוטט בעולם.
קול שופר נמשך בעומקי המדרגות,
ומסובב הגלגל סביב.
זהו קול, זהו קול גלגל עולה ויורד.
צפו [באברהם טל בביצוע חי של "קול גלגל"](#).

איור המתאר את המהר"ל מפראג באקט המפורסם של יצירת הגולם

חייב אדם לממש את הפוטנציאל שלו

המהר"ל מפראג (רבי יהודה ליווא בן בצלאל, שחי במאה ה-16 והלך לעולמו ב-1609), היה מקובל, פוסק והוגה דעות יהודי מקורי.

בספרו "תפארת ישראל" (פרק ג') הוא מסביר מדוע "אדם" נקרא על שם "אדמה", ומגיע למסקנה שעל האדם לממש את הפוטנציאל שלו, להוציא מן הכוח אל הפועל את הטמון בתוכו, בשלמות:

"זֶה שֶׁהוּא נִקְרָא אָדָם עַל שֶׁהוּא עֵפֶר מִן הָאֲדָמָה.

וְעֵתָה יֵשׁ לְשֵׂאֵל, וְכִי כָל שְׂאֵר הַנִּמְצָאִים אֵינֶם מִן הָאֲדָמָה שֶׁיִּקְרָא הָאָדָם בִּיחוד בְּשֵׁם אָדָם עַל שֵׁם שֶׁנִּבְרָא מִן הָאֲדָמָה.

אָבֵל עֵינָן הָאָדָם מֵתִיחַס בִּיחוד אֵל הָאֲדָמָה, זֶהוּ כִי הָאֲדָמָה הִיא מִיחֻדָּת בְּזֶה שֶׁהִיא בְּכַח יֵשׁ בָּהּ יִצְיָאָה לְפַעֵל שֶׁל כָּל הַדְּבָרִים אֲשֶׁר יוֹצְאִים מִמֶּנָּה צְמִחִים וְאֵילָנוֹת וְשְׂאֵר כָּל הַדְּבָרִים וְהִיא בְּכַח לְכָל זֶה, זֶהוּ עֵינָן הָאָדָם שֶׁהוּא בְּכַח יוֹצֵא שְׁלֵמוֹתוֹ אֵל הַפַּעֵל.

וְלִפְנֵיכֶם שָׂמוּ רְאִיוֹ, לֹא שֶׁיְהִי מִשְׁתַּתָּף עִם הָאֲדָמָה שֶׁהִיא מִיחֻדָּת לְצַאת מִן הַכֹּחַ אֵל הַפַּעֵל בְּפִרוֹת וְצִמְחִים וְכֵן הוּא הָאָדָם יוֹצֵא כּוֹחַ אֵל הַפַּעֵל."

מעניין, הא...!?

רוצים לקרוא גם את האיגרת הראשונה? [לחצו כאן](#)
האיגרת השניה [כאן](#), הנה השלישית, הרביעית והחמישית

אם קיבלתם את איגרת החוג מחברה/ו, ואתם רוצים לקבל את האיגרת הבאה ישירות מאיתנו, [הירשמו כאן](#)...

צרו קשר

חיברו אלינו [בפייסבוק](#)

רכזת החוג נטלי רומנסקי: 04-6927854

מרכז המידע (רוני): 1-800-344-544

שלחו לנו פנייה בכל נושא שהו

לקראו עוד [באתר החוג](#)